

Eesti Kaitse- ja Kosmosetööstuse Liidu liikmete tähelepanekud ja kommentaarid seoses Relvaseadusega

28.01.2026

Eesti Kaitse- ja Kosmosetööstuse Liit (EKTL) on oma liikmetelt kogunud tagasisidet seose Relvaseaduse (RelvS) eelnõu väljatöötamiskavatsusega kahel erineval korral 2025. aastal ja 2026. aastal. Dokument on jaotatud kolme erinevasse osasse. Esimene osa sisaldab kommentaare seoses konkreetsete seaduse paragrahvidega. Teine osa sisaldab üldiseid kommentaare. Kolmas osa sisaldab liikmete küsimusi.

1. RelvS paragrahvide analüüs:

1. RelvS § 3 lõike 4 alusel kehtestatud määruse § 10. Relvaruumi seinad peavad olema silikaattellistest või raudbetoonist. Mõlemal juhul peaks seina paksus olema 40cm. Silikaattellis on nõukogude aegne termin ning tugevusomadused raudbetoonil ja silikaattellis ei ole võrreldavad. Sisulises mõttes võiks siia leida tehniliselt ajakohase lahenduse. Raudbetoon sein ei peaks olema üle 15-20cm paks. Seaduses võiks maksimaalselt ette anda nõude ning kõik alternatiivsed lahendused otsustaks komisjon, kes relvaruumi hindamas käib. Nii ei teki segadust, kus hakatakse seaduses defineerima erinevaid kergplokkide ja materjale. Küsimuste korral saab olukorda lahendada eksperthinnanguga ja lähtuda või tugineda mõnele standardile (N: EN 1627–1630).
2. Relvaseadus paragrahvi 32 lõike 2 muutmise. Pakume selle punkti sõnastuseks: "Soetamisluba annab selle omajale õiguse soetada loal märgitud liiki relva koos selle laskemoonaga käesoleva seaduse § 46 lõikes 5 nimetatud koguses." Siis kaob ära teoreetiline võimalus, et inimene soetab soetamisloa alusel ainult laskemoona.
3. § 20 Tulirelva osad:
(52) Juriidiline isik võib soetada, omada ja vallata tulirelva lisaseadmeid, kui talle on väljastatud käesoleva seaduse § 31 lõike 1 punktis 2 nimetatud jahinduse otstarbel relvaluba või tegevusluba § 66 lõike 1 punktis 1, 11, 2, 4 või 5 nimetatud tegevusalal tegutsemiseks.
Kui ettevõtte ei teki § 66 alusel loakohustust ning ostetakse lisaseadmeid edasimüügiks, siis kuidas seda tõlgendada või rakendada, kui § 20 piirab seda, kuidas juriidiline isik või lisaseadmeid soetada, omada või vallata?
Täna kaubeldakse relvaosadega üsna vabalt ning paljud vaatlusseadmed on kasutatavad ka sihtimiseseadmetena (nn. *clip-on* öövaatlusseadmed), aga piiranguid justkui pole. Seadus peaks olema tehnoloogianeutraalne ning vältida tuleks seda, kus üritatakse kontrollida olukordi, mida kontrollida (eristada või vahet teha öövaatlusseadmel ja öösihikul jne) ei ole sisuliselt võimalik. Kui on vaja kontrollida või piirata tuleks seda teha väga konkreetsetel alustel, selgelt ning tehnoloogianeutraalselt.
4. § 83²⁴. Nõuded töötajatele – Ettevõtte töötajate ja vastutava isiku tervisekontrolli puudutavaid nõudeid tuleb leevendada. RelvS § 83²⁴ lg-test 3, 4 ja 5 tulenevaid tervisenõudeid ettevõtja

töötajatele ja vastutavale isikule tuleks leevendada, kuna selliste nõuetega on suuremahulise sõjatööstuse teostamine ja vajaliku personali tagamine ebaratsionaalne väljakutse ning võib osutuda isegi võimatuks. Tervisenõudeid peaks lisaks töötervishoiuarsti tõendiga saama tõendada ka perearsti tõendiga, vastavust tervisenõuetele peaks olema piisav teha kindlaks regulaarse tervisekontrolliga kahe aasta asemel iga viie aasta järel ning kõikide töötajate ja vastutava isiku puhul peaks olema piisav, kui neil on täidetud RelvS § 351 lõike 4 alusel kehtestatud tervisenõuded.

5. RelvS § 83²⁴ lg-st 3 tulenev nõue lõhkematerjaliseaduse (LMS) § 21 lõike 2 alusel lõhkajale kehtestatud tervisenõuetele peaks kohalduma vastavalt LMS § 21 lg-le 1 üksnes lõhkajale, lõkemeistrile ja pürotehnikule LMS tähenduses. Puuduvad asjakohased põhjendused, miks RelvS alusel peaksid lõhkeainega vahetult kokku puutuvatel töötajatel või vastutaval isikul olema kuidagi rangemad tervisenõuded, kui LMS alusel lõhkeainega vahetult kokku puutuvatel töötajatel või vastutaval isikul.

Töötervishoiuteenuse pakkujaid on turul vähe ja RelvS nõutavat tervisekontrolli teenust on alles pärast mõningast veenmist nõus üks ettevõtte pakkuma. Psühhiaatrite juurde on juba hetkel järjekorrad pikad, aga kui rääkida päris kaitsetööstusest ja vajadusest sadade töötajate järele, siis on selge, et sellise nõudega tekib psühhiaatrite ressurssile täielik ülekoormus. On ka ilmne, et tervisekontrolli tegemine igale töötajale enne tööle võtmist ja iga kahe aasta tagant on märkimisväärne kulu, kui rääkida sadadest töötajatest.

Seadusandja juba aktsepteerib RelvS § 83²⁴ lg 51 kohaselt, et tervisekontrolli ei pea läbima relvaluba või Kaitseliidu (KL) relva kandmise luba omavad isikud. Kui nendele isikutele väljastab tervisetõendi perearst, nendele ei kehti LMS § 21 lõike 2 alusel lõhkajale kehtestatud tervisenõuded ning nad peavad tervisekontrolli läbima iga viie aasta järel, siis ei peaks relvaluba ega KL relva kandmise luba mitteomavatele ettevõtja töötajatele ja vastutavale isikule kehtima kuidagi teistsugused ja rangemad nõuded.

Samuti on lihtsa võrdlusega tuvastatav, et relvaluba või KL relva kandmise luba omava isiku tervisekontrolli maht ja detailsus on tagasihoidlikumad, kui RelvS-st § 83²⁴ lg-st 3 alusel tulenevad LMS § 21 lg 2 alusel kehtestatud tervisenõuded vahetult lõhkeainega kokku puutuvatele ettevõtja töötajatele.

6. Enne relvahoidla ehitusloa saamist peaks olema omavalitsuse seisukoht, et tegevuskoht on aktsepteeritav
- Ehitusloa taotlemisel puudub ehitise kirjeldamiseks Majandus- ja taristuministri määrmuses 2. juuni 2015. a määrmus nr 51 „Ehitise kasutamise otstarvete loetelu” vastav otstarve – seal ei ole ühtegi relvadega seotud hoonet, kui jätta välja Sisekaitse- või kaitseväärajatised ja lasketiirud. Sõjaväe relvade relvahoidla, relvatehas ja laskemoona- või lõhkeainetehas peaksid olema ära märgitud sektsioonis 23050.
 - PPA sõjarelvade komisjon andis põhimõttelise nõusoleku relvahoidla ehitamiseks, kuid sõjarelvade käidukohana registreerimiseks esitas PPA ise eraldi taotluse omavalitsusele seisukoha andmiseks alles siis, kui ehitus oli valmis (Relvaseadus § 83⁴⁴. **Käitamisloa taotlemine (8)**) – vales järjekorras tehtavad toimingud. Sellest tulenevalt teeme

ettepaneku, et käitamisloa taotlemine peaks olema protseduurikalt sarnane ehitusloa ja kasutusloa taotlemisega, kus siis PPA sõjarelvade komisjon vaatab kõigepealt läbi ehitatava käidukoha projekti üldtingimused, kooskõlastab omavalitsusega ning sobivuse korral kinnitab need ja peale ehitise valmimist on uus audit koos kasutusloa saamisega, mis annab aluse käidukoha kinnitamisele.

7. Ehitise tehnilised parameetrid vajavad uuendamist:

1. Siseministeeriumi määrus nr 90, § 2. Relvahoidla seinad – kuna see sõnastus on pärit tõenäoliselt sotsialismiajast ning ehituse tehnoloogiad on muutunud, siis võiks teha tänapäevasemaks. Oleme päri, et seinad peavad olema tugevad ehk kiviseinad, kuid kivi ja terase liitmiseks on tänapäeval oluliselt efektiivsemaid lahendusi.

2. Relvahoidla

uksed:

- i. Kaitseministeeriumi määrus ja relvaseadus on vastuolus. Õnneks tänu eelnevale kogemusele oli meil arusaam, et kõnealune ettevõtte, kui tsiviilettevõtte peab lähtuma tsiviilseadusest ehk Relvaseadusest ning meie uksed said projekteeritud tehniliselt vastavalt.
- ii. Relvaseadusesse on vaja viia sisse täiendus, et relvahoidlauks peab olema tuletõkkeuks ja vastavama tuletõkkesektsiooni tüübile.
- iii. Relvahoidla uksed peaksid tugevusest jääma selliseks, nagu on defineeritud Relvaseaduses. Lihtne näide oleks pronksiöö kordumine, mille ajal julgeolekuasutused kontrollisid kõikvõimalike relvahoidlate turvalisust, et sealt ei oleks mässu puhul relvad kättesaadavad. Kui nüüd üks erasektori ettevõtte peaks ehitama enda relvahoidlale Kaitseministeeriumi haldusala määrusele vastavad uksed, siis tekiks olukord, kus kaitsetööstuse ettevõttes on palju võimsamad relvad ja need saab kiiremini kätte. Sellel hetkel peaks siis ettevõtte juhatuse liige tagama julgeoleku, et see mäss ei tuleks rüüstama, aga kuidas?
- iv. Lukus relvahoidla uksed/elektronilised läbipääsusüsteemid ei lähe hästi kooskõlla tuleohutuse evakuatsiooni nõuetega – siinkohal tehakse mööndusi mõistlikkuse piires, kuid need mööndused tuleks kirja saada, et oleks üheselt arusaadav.

8. Valve sõnastus vajab täpsustamist:

1. Kaamerate asukohad – siinkohal on PPA komisjonil seisukoht olemas, kuna ehitise esmakordsel ülevaatusel tehti meile ettekirjutus kaamerate koha pealt, mis oli siis pigem komisjoni poolne täpsustus.
2. Valvemeeskond – minimaalne liikmete arv on küll mainitud ning tulenevalt kõnealuse ettevõtte relvahoidla asukohast me eeldasime, et meile rakendataksegi minimaalne meeskond, kuid sõltuvalt asukohast, tegevuse ulatusest ja/või ehitise/objekti suuruselt peaks see olema paremini defineeritud, sest valvemeeskond on äritegevuse otsekulu ning mõjutab seeläbi ärilisi otsuseid. Tõenäoliselt PPA sõjarelvade komisjon määrab suurema meeskonna arvu, kui asukoht on politsei ja kiirreageerijate asukohast kaugel, kuid see võiks ette teada olla, sest see mõjutab seega ettevõtte asukoha valikut.

9. Ettevõtte alltöövõtjatele ja teenuse osutajatele tervise- ja taustakontrolli nõue tuleb kaotada. RelvS § 83¹⁴ lg-st 2 tulenevad tervisenõuded ja RelvS § 83²⁸ lg 1 p-st 3 tulenev taustakontrolli nõue ettevõtja alltöövõtjatele ja teenuse osutajatele² on ebamõistlikud ja liialduslikud ning need tuleks kaotada. Nende nõuete täitmine on ka sisuliselt pea võimatu – näiteks võiks kujutada praktikas ette, kuidas toimuks tervisetõendi ja isikuandmete ankeedi nõudmine välismaistelt partneritelt.

On selge, et kõikide ettevõtja alltöövõtjate ja teenuse osutajate tervise- ja taustakontrolli nõue muudab tehniliselt keeruliste ja mitmete alamsüsteemidega ning seetõttu suurt hulka alltöövõtjaid ja teenuse osutajaid nõudvate relvasüsteemide valmistamise sisuliselt võimatuks ülesandeks.

10. Ettevõtte töötajate taustakontrolli puudutavaid nõudeid tuleb leevendada

RelvS § 83²⁸ lg 1 p-st 3 tulenevat taustakontrolli nõuet ettevõtja töötajatele tuleks samuti leevendada, kuna sellisel kujul ja detailsusega taustakontrolli nõue muudab suuremahulise tööstuse teostamise tarbeks vajaliku suurema hulga personali leidmise ebamõistlikult keeruliseks ja aeganõudvaks.

Kui peaks jaotama selliste ettevõtte töötajate taustakontrolli otstarbekust, siis oleks proportsionaalne, kui see toimuks analoogselt KL liikmeks astuda soovijatega.

Antud kontekstis on kõrvutamise KL-iga igati asjakohane, sest on raske näha mõistlikku motiivi, miks peaks sõjarelva, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona ja lahingumoonale valmistamisega tegeleva ettevõtja töötajatele suhtes olema kuidagi rangema taustakontrolli vajadus, kui relvi valdava ja sõjaväeliste harjutustega tegeleva riigikaitseorganisatsiooni liikmetele. Teisisõnu kui üks taustakontroll on piisav nende isikute suhtes, kes sõjarelvi, relvasüsteeme, sõjarelva laskemoona ja lahingumoonale kasutavad, siis peaks see olema samamoodi kohane sõjarelvade, relvasüsteemide, sõjarelva laskemoona ja lahingumoonale käitlemisega tegeleva ettevõtte töötajatele, kes nendega vahetult kokku puutuvad.

Kõrvutades RelvS-i kohaselt ettevõttes vahetult lõhkeainega ja sõjarelvaga kokku puutuvatele töötajatele nõutava taustakontrolli sisu KL liikme ja liikmeks astuda soovijate taustakontrolliga, on lihtsalt tuvastatav, et KL liikme ja liikmeks astuda soovija taustakontrolli maht ja detailsus on oluliselt minimaalsem. Alustades juba sellest, et erinevalt RelvS § 83²⁹ lg-test 1 ja 2 tulenevatest nõuetest, ei pea KL liige ja liikmeks astuda soovija täitma selleks otstarbeks ekstra mingit eraldi ankeeti ega esitama täiendavaid andmeid. Ainuüksi RelvS § 83²⁹ lg-st 5 tulenevalt kehtestatud isikuandmete ankeedi täitmine on nn. relvatehase reatöötajale ebamõistlik ja mittevajalik väljakutse.

¹ RelvS § 83²⁴ lg 2 kohaselt kohaldatakse ettevõtja alltöövõtjatele ja ettevõtjale teenuse osutajatele ettevõtja töötajatega samu nõudeid. RelvS § 83²⁴ lg 3 kohaselt peavad töötajal, kes puutub laskemoona või lahingumoonale käitlemisel vahetult kokku lõhkeainega, olema täidetud lõhkematerjaliseaduse § 21 lõike 2 alusel lõhkajale kehtestatud tervisenõuded. RelvS § 83²⁴ lg 4 kohaselt peavad sõjarelvade vahetult kokku puutuval töötajal olema täidetud RelvS § 35¹ lõike 4 alusel kehtestatud tervisenõuded. RelvS § 83²⁸ lg 1 p 3 kohaselt tehakse taustakontrolli RelvS § 83²⁴ lg-tes 1 ja 2 sätestatud nõuete kontrollimiseks ettevõtja töötajale, alltöövõtjale ja teenuse osutajale, kellel on juurdepääs sõjarelvadele, relvasüsteemidele, sõjarelva laskemoonale, lahingumoonale või nende olulistele osadele või nendega seotud teabele;

Seejuures osundaks siinkohal laiemalt selle isikuandmete ankeediga seotud küsitavused ning selle revideerimise vajadusele. Paljude selle ankeediga nõutavate andmete asjakohasus ja proportsionaalsus on enam kui kaheldav (nt. RelvS § 83²⁹ lg 2 p-ist 9 tulenev nõue esitada andmeid oma alaealiste laste kohta jne).

11. RelvS järgset tegevusluba peab saama teatud lihtsustatud korra alusel laiendada alltöövõtjale. RelvS järgne tegevusluba sõjarelva, relvasüsteemi, nende olulise osa, sõjarelva laskemoona või lahingumoonale valmistamiseks peaks andma RelvS § 83³³ lg 2 alusel ettevõtjale õiguse tellida selle tegevusloa alusel teatud lihtsustatud ja minimaalsete nõuete ja tingimuste täitmisel (nt. PPA või TTJA teavitamine vms.) oma valmistatavale sõjarelvale, relvasüsteemile, sõjarelva laskemoonale või lahingumoonale teatud ulatuses alltöövõtu sõjarelva, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona või lahingumoonale olulise osa valmistamiseks ilma, et alltöövõtja peaks selleks omama RelvS § 83³³ lgs 1 nõutavat tegevusluba ja käitlemiskoha käitamisluba ning läbima täies mahus nende lubade taotlemise protsessi.

Eriti uute sõjarelvade, relvasüsteemide, sõjarelva laskemoona või lahingumoonale väljatöötamisel ja arendamisel, kus õnnestumine on veel ebaselge ja valmistatakse üksikuid prototüüpe, on mõeldamatu, et arendaja hangiks ja omaks kohe ise kõik komponentide ja alamsüsteemide valmistamiseks vajalikud seadmed ja vahendid või siis alltöövõtja hangiks mõne üksiku (proovi)töö valmistamise tarbeks need load.

12. PPA sõjarelvakomisjonile ja TTJA-le peab panema RelvS kohaste lubade menetluses nõustamiskohustuse

Sõjarelva, relvasüsteemi, nende olulise osa, sõjarelva laskemoona või lahingumoonale käitlemiseks vajaliku tegevusloa ja käitlemiskoha käitamisluba taotlemine on pigem keeruline ja mitmekihiline protsess ning riik peaks nõustamisfunktsiooni kaudu toetama ettevõtjaid selle protsessi läbimisel. Kuna sõltuvalt RelvS järgse loa liigist menetleb neid kas RelvS § 83³⁵ lg 1 kohaselt PPA juurde valitsusasutuste esindajatest moodustatud komisjon (PPA sõjarelvakomisjon), PPA või TTJA, siis peaks neile kõigile kehtestama seadusjärgse kohustuse nõustada ettevõtjaid sõjarelva, relvasüsteemi, nende olulise osa, sõjarelva laskemoona või lahingumoonale käitlemiseks vajaliku tegevusloa ja käitlemiskoha käitamisluba taotlemisel.

Näiteks võiks selleks täiendada vastavalt RelvS § 83³⁶ hõlmates sellega lisaks PPA sõjarelvakomisjonile ka PPA enda ja TTJA ning kehtestama neile kõigile selle paragrahvi lg 1 kaudu lisaks tegevusloa andmisele, muutmisele, kehtivuse peatamisele ja kehtetuks tunnistamisele ka ülesande ja kohustuse nõustada ettevõtteid nii tegevusloa kui ka käitlemiskoha käitamisluba taotlemisel.

Seejuures peaks teatud küsimustes olema ettevõtjatel võimalik küsida PPA sõjarelvakomisjonilt, PPA-lt ja TTJA-lt seoses sõjarelva, relvasüsteemi, nende olulise osa, sõjarelva laskemoona või lahingumoonale käitlemiseks vajaliku tegevusloa ja käitlemiskoha käitamisluba taotlemisega MKS §iga 91¹ analoogset siduvat eelotsust vms.

Samuti võiks PPA sõjarelvakomisjonile kehtestada jällegi analoogselt MKS § 15 lg-ga 1 kohustuse anda RelvS ja LMS ning nendega seotud rakendusaktide selgitamiseks ja tutvustamiseks selgitusi ja juhendeid.

13. Lepingu sõlmimise kavatsusest STRATKOM teavitamise kohustus tuleks kaotada RelvS § 83¹⁸ lg-st 1 jj tulenev kohustus teavitada STRATKOM-i väljaspool Eestit asuva tellijaga lepingu sõlmimise kavatsusest on esiteks mittevajalik täiendav bürokraatianõue, mille sisuline põhjendatus ja vajadus on küsitav ning see tuleks seetõttu kaotada.

Sõjarelva, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona ja lahingumoonna Eestisse sisseveoks ja Eestist väljaveoks on niikuinii nõutav strateegilise kauba väljaveo eriluba, kus küsitakse kõiki neid samu andmeid, kui väljaspool Eestit asuva tellijaga lepingu sõlmimise kavatsusest teavitamise korral. Lisaks kaasneb selle lepingu sõlmimise kavatsusest teavitamise nõudega märkimisväärne ebaselgus ja õigusselguse defitsiit, kuivõrd on äärmiselt keeruline hinnata, et millal siis täpsemalt on võimalik kõneleda lepingu sõlmimise kavatsuse tekkemomendist RelvS § 83¹⁸ lg 1 tähenduses.

14. Sõjarelvi, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona või lahingumoonna käitleva ettevõtja vastutuskindlustuse nõude rakendumise loogikaid oleks vaja muuta

Esmalt tuleb tõdeda, et vähemalt hetkel on RelvS §-s 83²⁷ sõjarelvi, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona või lahingumoonna käitlevalt ettevõtjalt nõutava vastutuskindlustuse² pakkumise osas veel turutõrge ja vastavat vastutuskindlustust pakkuvaid kindlustuspakkujaid on ainult üks. Kui see kõrvale jätta, siis on RelvS kõnesolev vastutuskindlustuse nõue kehtestatud veidi ebaloogiliselt.

Nimelt hetkel on vastutuskindlustuse olemasolu sõjarelva, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona ja lahingumoonna käitlemisega seotud tegevusaladel tegutsemiseks vajaliku tegevusloa kontrollise ja selle olemasolu kontrollitakse selle tegevusloa taotlemise faasis.³

Aga loogilisem ja mõistlikum oleks, et need andmed peaks esitama RelvS § 83⁴¹ lg 1 kohase sõjarelva, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona ja lahingumoonna käitlemiskoha käitamisloa taotlemise faasis. Seda eelkõige põhjusel, et RelvS § 83³⁹ lg 3 kohaselt jõustub ka tegevusloa sõjarelva, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona või lahingumoonna käitlemiseks samal ajal RelvS § 83⁴¹ lg-s 1 sätestatud käitamisloa jõustumisega.

Ja veelgi täpsemalt, käitlemiskoha käitamisloa taotlemise faasis peaks olema nõutav üksnes kindlustusandja vastutuskindlustuse pakkumus esitamine, mis sisaldab kindlustusandja kinnitust muuta vastutuskindlustus kehtivaks mingi mõistliku aja jooksul alates käitlemiskoha käitamisloa andmise otsustamisest. Teisisõnu võiks vastutuskindlustuse poliisi väljastamine ja kehtivaks muutmine olla käitlemiskoha käitamisloa jõustumise eelduseks.

² RelvS § 83²⁷ lg 1 kohaselt peab sõjarelvi, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona või lahingumoonna käitleval e?evõtjal olema vastutuskindlustus sõjarelva, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona või lahingumoonna käitlemise tagajärjel kolmandale isikule (edaspidi kahjustatud isik) tekkida võiva lepinguvälise ja õigusvastase kahju hüvitamiseks;

³ RelvS § 83³⁴ p 8 kohaselt antakse e?evõtjale RelvS § 83³³ lg 1 p-ides 1-6 sätestatud tegevusloa, kui tal on muuhulgas RelvS §-s 83²⁷ sätestatud nõuete kohane vastutuskindlustus. RelvS § 83³⁵ lg 3 p 9 kohaselt esitatakse tegevusloa taotluses lisaks majandustegevuse seadusKku üldosa seaduses sätestatud andmetele muuhulgas andmed vastutuskindlustuse kohta;

Ettevõtjalt on põhjendamatu nõuda, et ettevõtja hoiaks kehtivana ja maksaks vastutuskindlustuse eest kogu tegevusloa ja käitlemiskoha käitamisloa taotluse lahendamise aja ning seda veel olukorras, kus tegevusloa ja käitamisloa taotlus võib halvemal juhul võtta aega kuid.⁴ Kuid see aeg võib olla veelgi pikem, sest see aeg võib pikeneda veel ka selle aja võrra, kui ettevõtja käitlemiskohta rajab. Ning seda veel päeva lõpuks olukorras, kus ettevõtjale võidakse jätta tegevusluba või käitamisluba väljastamata.

Reaalsus on ka see, et vähemalt hetkel ainukesena RelvS nõutud vastutuskindlustust pakkuv kindlustusandja ei väljastagi kindlustuspoliisi enne, kui käitlemiskoht on olemas. Mis tähendab et ettevõtja ei saagi asuda tegevusluba ega käitamisluba taotlema enne käitlemiskoha valmimist.

2. Üldised punktid:

1. Relvaseaduses on vaja defineerida, mis teeb süsteemist relvasüsteemi osa ja mis mitte. Näiteks teatud vaatlussüsteemid on hetkel PPA poolt klassifitseeritud kui relvasüsteemi osa, kui see võimaldab ühilduvust näiteks Remote Weapon Station (RWS) süsteemiga. Ettevõtte hinnangul teeb süsteemist relvasüsteemi osa vaid adapter, mis võimaldab ühendumist relvasüsteemiga, mitte kogu süsteem. Sama probleem ka droonidega, millel on võimekus kanda lõhkelaengut, kuid millel seda peal pole.
2. Tsiivil- ja sõjarelvi hõlmav üks seadus muutub väga laialivalguvaks, lisaks oleme sattunud olukordadesse, kus tekivad detailides vastuolud. Näiteks on relvasüsteem välja toodud mõistena kui sõjarelva sisaldav seade. Kui me paneme samale süsteemile peale tsiivilrelva (näiteks asendame kuulipilduja jahipüssiga), siis ei ole selgust, millega nüüd tegu on. Sama vastust pole meile 6 kuu jooksul ka komisjon edastada suutnud. Teatud olukordades võib jahipüss olla sõjarelv ja 40 mm granaadiheitja tsiivilrelv (lastes ainult mittesurmavat moona/pürotehnikat politsei valduses).
3. Eelnevast tuletades on meie kogemus, et PPA-l puudub sõjarelvade ja relvasüsteemide osas vajalik pädevus. See on küll komisjonis kuid kui vaja on kiiret vastust, siis PPA ei oska seda ise anda ja peab komisjoni liikmetelt küsima.
4. Kogu sõjarelvi viiva temaatika viimine Kaitseministeeriumi alla täidab lisaks suuremale pädevusele ka rohkem tööstusega seotud eesmärgi, kuna Kaitseministeerium/RKIK tegelevad suuresti ka vastava tootmise poliitika kujundamisega (kaitsetööstupargid, toetused jms).
5. Küsimus osas 1.2. Tulirelva lisaseadmete valmistamine ja müük. Seaduses peaks olema selgelt defineeritud, mis on lisaseadmed ja esitada fikseerida vastav loetelu. Küsimuse tekitab, kas picatinny liistud, põsetoed jne, mis kasutamismugavust parandavad, on lisaseade, mis läheks PPA

⁴ RelvS § 83³⁷ lg 4 kohaselt lahendatakse tegevusloa taotlus 80 tööpäeva jooksul taotluse esitamisest arvates. Taotluse lahendamise tähtaega võib pikendada üks kord kuni 60 tööpäeva võrra, kui see on vajalik juhtumi keerukuse tõttu, teavitades sellest taotluse esitanud ettevõtjat. RelvS § 83⁴⁴ lg 2 kohaselt lahendatakse käitamisloa taotlus 60 tööpäeva jooksul taotluse esitamisest arvates. Taotluse lahendamise tähtaega võib pikendada üks kord kuni 30 tööpäeva võrra, kui see on vajalik juhtumi keerukuse tõttu, teavitades sellest taotluse esitanud ettevõtjat.

kontrolli alla? Näitena olukord, kus Stratkauba komisjon pidas vajalikuks imporditava põsetoe liigitada strateegiliseks kaubaks.

6. Tervisetöend – peaks võrdsustama mootorsõidukijuhi ja relvaomaniku tervisetöendid.
7. Ajutine ligipääs andmetele – kas audiitorid peavad olema taustakontrollitud või mitte
8. Kaitseministeeriumi määrus määratleb võtmete hoiustamise – kas see laieneb tsiviili ka või peaks lähtuma Relvaseadusest. Relvaseadus räägib ainult relvakapist. Mõistlik oleks relvahoidla/relvatehase võtmete hoiustamine viia Relvaseadusesse ning koostöös kogemust omavate isikutega see läbi mõelda ja sõnastada. Oleme komisjonile täpsustavaid küsimusi esitanud ning teemat arutanud – loodan, et tulemused lähevad uude seaduse redaktsiooni. Relva-, laskemoona-, lõhkeainetehase relva- ja/või hoiuruumi võtmed peavad olema hoiustatud turva seifis ning mehitatud valve korral varuvõtmed turvaruumis.
9. Taustakontrollid:
 - i. Taustakontrollide ühtsustamine PPA sõjarelvade komisjoni ja KaMin haldusalas – oli juhtum, kus üks isik on lubatud toimetama relvatehase territooriumil, kuid väga lihtsale STANAG standardi dokumendile juurdepääsu ei antudki. Kuigi teame, et taustakontrolli teeb üks ja sama asutus, siis ei saanudki lõpuks selgust, miks sellised seisukohad.
10. Riigile tuleks luua otsustuskorras tegevusloa ja käitamisloa andmise õigus
Riigil oleks mõistlik reserveerida relvaseaduses (RelvS) endale õigus anda ettevõtetele kiirendatult ja otsustuskorras eriluba (tegevusluba ja käitamisluba) sõjarelva, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona ja lahingumoonna valmistamiseks juhul kui vastava sõjarelva, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona või lahingumoonna valmistamise kiiremas korras alustamine on vajalik, et kaitsta riigi suveräänsust ja olulisi julgeolekuhuve. Kõikide rahuajal kehtivate nõuete järgimine ja menetluste läbimine võib osutuda juba rahuajal ajalises vaates võimatuks ja riigi julgeoleku tagamise seisukohast riskantseks.
11. Tegevusloa ja käitamisloa taotluse menetlusaega tuleb lühendada
Hetkel on sõjarelva, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona ja lahingumoonna käitlemiseks vajaliku tegevusloa ja käitlemiskoha käitamisloa taotluste lahendamise aeg ebamõistlikult pikk, kus tegevusloa ja käitamisloa taotluste lahendamine kokku võib halvemal juhul võtta aega kuni 230 päeva, ehk peaaegu 8 kuud.⁵
Seda menetlusaega tuleb selgelt lühemaks muuta.
12. Riik peab rakendama kaitsetööstusettevõtete julgeolekut kaitsvaid meetmeid

⁵ RelvS § 8324 lg 2 kohaselt kohaldatakse ettevõtja alltöövõtjatele ja ettevõtjale teenuse osutajatele ettevõtja töötajatega samu nõudeid. RelvS § 8324 lg 3 kohaselt peavad töötajal, kes puutub laskemoona või lahingumoonna käitlemisel vahetult kokku lõhkeainega, olema täidetud lõhkematerjaliseaduse § 21 lõike 2 alusel lõhkajale kehtestatud tervisenõuded. RelvS § 8324 lg 4 kohaselt peavad sõjarelvadega vahetult kokku puutuval töötajal olema täidetud RelvS § 351 lõike 4 alusel kehtestatud tervisenõuded. RelvS § 8328 lg 1 p 3 kohaselt tehakse taustakontrolli RelvS § 8324 lg-tes 1 ja 2 sätestatud nõuete kontrollimiseks ettevõtja töötajale, alltöövõtjale ja teenuse osutajale, kellel on juurdepääs sõjarelvadele, relvasüsteemidele, sõjarelva laskemoonale, lahingumoonnale või nende olulistele osadele või nendega seotud teabele

Riik peab hakkama mõtlema ja rakendama meetmeid kaitsetööstusettevõtete, nende personali ning nendega seotud isikute (omanikud, juhtkond jms.) ja nende lähedaste julgeoleku tagamiseks. Ukrainas on väga selgelt näha, et kaitsetööstusettevõtted ja nendega seotud isikud on kõik Vene Föderatsiooni (VF) jaoks prioriteetsed sihtmärgid, mida ja keda VF proovib sihipäraselt likvideerida ja saboteerida.

Eelkõige ja esimese asjana tähendab see, et kõik kaitsetööstusettevõtete seotud andmed ei peaks olema avalikud, kus VF eriteenistustel on võimalik hõlpsasti tuvastada kaitsetööstusettevõtete ja nendega seotud isikute likvideerimiseks ja saboteerimiseks vajalikke andmeid.

Alustada tuleks sellest, et seoses kaitsetööstusettevõtete muuta ÄRS §-i 30 „Äriregistri avalikkus“, mille kohaselt on igaühel õigus tutvuda äriregistri registrikaardi ning avaliku toimiku andmete ja dokumentidega. Samuti peaks muutma KRS § 74 „Kinnistusraamatu avalikkus“ lg-t 1, mille kohaselt võib igaüks tutvuda registriosaga ja saada sellest väljatrükke ning lg-t 2, mille kohaselt võib kinnistustoimikuga tutvuda ja sellest väljatrükke saada õigustatud huvi olemasolu korral.

3. Ettevõtete küsimused:

1. Kas see muudatus mõjutab kuidagi hetkel kehtivaid nõudeid relvatehastele või juba olemasolevatele/ehitusjärgus hoonetele?
2. Mis saab siis, kui relvaseadus saab enne valmis kui sõjarelvaseadus? Mille alusel tegutsetakse selles juriidilises vaakumis?
3. Kui sõjarelvade käitlemislubade haldamine ja kontroll läheb KM haldusalasse, mis kujul hakatakse nõudma käitlemisloa saamisel vajalikku vastutava isiku relvaluba.
4. Alltöövõtjate teavitamise kohta:
§ 8335. Tegevusloa taotlemine
(3) Tegevusloa taotluses esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud andmetele järgmised andmed ja dokumendid::
4) töötajate nimekiri, kus on märgitud nende ees- ja perekonnanimi, elukoht ning isikukood, selle puudumise korral sünniaeg;
5) alltöövõtjate ja teenuse osutajate nimekiri, kus on märgitud ettevõtja täielik nimi ja registrikood ning töötajate ees- ja perekonnanimi, elukoht ning isikukood, selle puudumise korral sünniaeg;
(5) Ettevõtja peab esitama käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 4 ja 5 nimetatud andmed esimesel võimalusel, kuid enne töötajaga töölepingu või muu sellise lepingu sõlmimist või alltöövõtja või teenuse osutajaga lepingu sõlmimist.
Täpsustamist vajab, millistest alltöövõtjatest tuleks iga kord teavitada ja heakskiitu saada? Kui prügivedaja vahetub, siis vaevalt, et PPA'd see info huvitab. Oleks otstarbekas määratleda täpsemad juhised.

Saame aru, et sellised lühikese perioodi alltöövõtjad saab registreerida külaliseks ning keegi on juures. Kui keegi teeb individuaalselt tööd, siis on vaja niikuinii isiku taustauuring teha. Mis puhul jääb aga ainult juriidilise isiku taustauuring?

(6) Sõjarelvade käitlemine, selle ulatus ja taustakontrollid – GoCraft saatnud sellise täpsustava päringu ühes kirjavahetuses“ PPA sõjarelvade komisjoni sõnum on olnud, et „see isik ei tohiks omada juurdepääsu nendele masinatele“. Kas masinale või relvale? Masina mõistes me ei käsitse hetkel relva, me teeme muid töid, aga juurdepääs on ikkagi keelatud. Seega saab oletada, et sõjarelvade komisjoni kaudu reguleeritakse ligipääsu kogu masinale ja kaitseväge süsteemidele. Seega tuleks ümber defineerida taustakontrolli ulatus või sisse viia igasse RKIK lepingusse, et lepingupartnerid, kes töötavad kaitseväge masinatega, peavad laskma taustakontrollida kogu enda personali – sest need sisesüsteemid ja seadmestik on ju ka PASI soomukites, mida võidakse remontida tsiviilsõidukite remondi töökojas. Ettevõtte 1, Ettevõtte 2, Ettevõtte 3, Ettevõtte 4, Ettevõtte 5, kes kõik KV masinaid teevad. Hetkel on GoCraft justkui erilise tähelepanu all, kuna töötame soomustatud masinatega, roomikutega masinatega, rauaga masinatega. Siinkohal pigem näeme, et võiks olla paremini defineeritud ja natuke rohkem kontrollitud süsteem.“

Relvaseaduse § 66 kohaselt on tegevusluba nõutud relvade, tulirelva oluliste osade ning laskemoona müügiks. Sihikuid, sh öövaatlusseadmeid, lasersihikuid ja summuteid ei ole seaduses käsitletud relva olulise osana ega relvana. Samas sätestab Relvaseaduse § 66 lõige 1, et isik, kellele on väljastatud tegevusluba relvade või laskemoona käitlemiseks, on kohustatud pidama eraldi arvestust muu hulgas ka sihikute, lasersihikute ja öösihikute kohta.

Sellest tulenevalt tekib õigusselguse küsimus:

1. kas Relvaseaduse kehtiva redaktsiooni alusel on sihikute, summutite ja öövaatlusseadmete müük lubatud ka isikutele, kellel puudub Relvaseaduse alusel tegevusluba;
2. ning kas sellisel juhul puudub ka seadusest tulenev kohustus vastavate seadmete müügi ja käibe üle arvestust pidada.

4. Lisaküsimused seoses muude õigusaktidega:

1. Riigilõivuseadus paragrahv 265 lõige 1. Kuna riigilõiv peab olema proportsionaalne riigiametniku töövaevaga, siis siit tuleks eemaldada "iga relva kohta". Hetkel on oluliselt odavam alternatiiv (13.-/loa kohta) küsida relvade sisse- ja väljaveo jaoks luba hoopis Strateegilise kauba komisjonilt.
2. Riigilõivuseadus paragrahv 266. Sama kommentaar, mis eelmise paragrahvi kohta - riigilõiv peaks olema loa, mitte relvapõhine. Hetkel läheb 10 relvaga teise Euroopa Liidu riiki näitusele reisimine maksma 600.- riigilõivude näol kahe paberi eest. Kusjuures relvaregistrisse muudatusi ei tehta.